

Rolnummer 2214
Arrest nr. 123/2001 van 10 oktober 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over de artikelen 377 tot 385 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, M. Bossuyt, A. Alen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 21 juni 2001 in zake S. Martin tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 3 juli 2001, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 377 tot 385 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gelet op het feit dat de gewestelijke directeur van de belastingen of de door hem gedelegeerde ambtenaar, wanneer hij over een bezwaar inzake met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen uitspraak doet met toepassing van de artikelen 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 23 november 1965 houdende codificatie van de wettelijke bepalingen betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, 366, 367 en 370 tot 375 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, handelt als een administratieve overheid, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre die bepalingen degenen die die belastingen verschuldigd zijn het voordeel van volwaardige rechtspraak in twee instanties ontnemt, dat toekomt zowel aan degenen die belastingen van een analoog economisch belang verschuldigd zijn, als aan de rechtzoekenden die het voorwerp zijn van bestuurshandelingen die, wat de vermogensrechtelijke gevolgen ervan betreft, van een andere aard zijn ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

S. Martin, eiseres voor het Hof van Cassatie, dat het Arbitragehof de bovenvermelde vraag voorlegt, heeft een blijvende arbeidsongeschiktheid van minstens 50 pct. als gevolg van een handicap aan de onderste ledematen. Zij vordert de vrijstelling van de belasting voor het voertuig waarvan ze eigenaar is, krachtens artikel 5, § 1, 3^o, van het koninklijk besluit van 23 november 1965, dat een dergelijke vrijstelling toestaat zelfs indien het voertuig wordt bestuurd door een derde, voor zover de bestuurder het voertuig gebruikt voor de noden van de mindervalide.

Het Hof van Beroep te Luik, zitting houdende in eerste en laatste aanleg, heeft, met toepassing van de door de artikelen 377 tot 385 en 392 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (W.I.B. 1992) ingevoerde procedure, het door de eiseres ingestelde beroep tegen twee beslissingen van de directeur der belastingen verworpen, die oordeelde over haar bezwaarschriften tegen aanslagen in de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde verkeersbelasting en die besliste tot het intrekken van de vrijstelling van de belasting vanaf 1 januari 1996.

Het tweede voor het Hof van Cassatie aangevoerde middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet om reden dat de voormelde bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen diegenen die met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen verschuldigd zijn, zonder redelijke verantwoording een volwaardige rechtspraak in twee instanties ontnemen, die de belastingschuldigen van andere belastingen en de andere rechtzoekenden in de regel genieten.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 3 juli 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 13 juli 2001 hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en A. Alen, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de voormelde bijzondere wet, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen een arrest van onmiddellijk antwoord te wijzen.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 16 juli 2001 ter post aangetekende brieven.

Geen enkele van die partijen heeft een memorie met verantwoording ingediend.

Bij beschikking van 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter E. Derycke.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. De rechters-verslaggevers hebben in hun conclusies met toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof te kennen gegeven dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen de prejudiciële vraag te beantwoorden met een arrest van onmiddellijk antwoord.

A.2. Er is geen memorie met verantwoording ingediend.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag betreft artikel 377 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (W.I.B. 1992) in de versie van vóór 1 maart 1999, en artikel 278 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1964 (W.I.B. 1964), die bepalen :

« Van de beslissingen van de directeurs der belastingen en van de gedelegeerde ambtenaren, getroffen krachtens de artikelen 366[267], 367[268] en 376[277], kan men een voorziening indienen bij het Hof van beroep van het gebied waarin het kantoor gelegen is waar de belasting is of moet worden geïnd.

De eiser mag aan het Hof van beroep bezwaren onderwerpen die noch in het bezwaarschrift werden geformuleerd, noch ambtshalve door de directeur of door de door hem gedelegeerde ambtenaar werden onderzocht, voor zover zij een overtreding van de wet of een schending van de op straf van nietigheid voorgeschreven procedurevormen aanvoeren. »

B.1.2. De in het geding zijnde bepalingen werden gewijzigd bij de wetten van 15 en 23 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen en betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken. Met uitzondering van artikel 98 van de wet van 15 maart 1999 dat,

volgens de verwijzende rechter, een interpretatieve bepaling is die rechtstreeks van toepassing is op geschillen die niet definitief zijn beslecht, moeten die wijzigingen niet in aanmerking worden genomen aangezien uit de elementen van het dossier en uit de inhoud van de prejudiciële vraag voortvloeit dat de verwijzende rechter het Hof ondervraagt over de wetsbepalingen, in hun vroegere versie, die hij toepast in het voor hem aanhangig zijnde geschil.

B.1.3. De in het geding zijnde bepalingen wordt verweten de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te schenden om reden dat de belastingplichtige in de personenbelasting of in de vennootschapsbelasting geen beroep kan doen op een dubbele aanleg met volle rechtsmacht, hoewel zulks wel is toegekend, enerzijds, aan belastingplichtigen van andere belastingen en, anderzijds, aan rechtzoekenden die vermogensrechtelijke gevolgen van andere bestuurshandelingen betwisten.

B.2. Er dient te worden opgemerkt dat de in het geding zijnde bepalingen zonder onderscheid van toepassing zijn op alle belastingplichtigen. Allen zijn immers onderworpen aan de inkomstenbelastingen. In zoverre het erom gaat verschillende categorieën van personen te vergelijken die niet over dezelfde rechtsmiddelen beschikken, is het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedures voor verschillende rechtscolleges en in minstens gedeeltelijk verschillende omstandigheden, op zich niet discriminerend. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn, indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedures gepaard zou gaan met een onevenredige beperking van de rechten van de betrokken partijen.

B.3. Overeenkomstig de artikelen waarnaar de in het geding zijnde bepalingen verwijzen, konden de belastingplichtigen tegen de aanslag in de inkomstenbelasting bezwaar indienen bij de directeur der belastingen. Zij konden dus inzake de inkomstenbelastingen hun grieven allereerst laten onderzoeken door een ter zake gekwalificeerde overheid die bevoegd is te oordelen over de wettigheid van de aanslag. Het grote aantal betwistingen over aanslagen in de inkomstenbelasting verantwoordt mede dat de wetgever te dezen in een bijzonder administratief beroep heeft voorzien.

B.4. Weliswaar heeft de wetgever, tijdens de hervorming ingevoerd bij de wetten van 15 en 23 maart 1999, ten voordele van de belastingschuldige in een dubbele aanleg voorzien maar het feit dat hij die regel verkieslijk achtte boven de vroegere, toont geenszins aan dat de vroegere bepalingen die voor de hangende geschillen van toepassing blijven, strijdig zouden zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.5. Nu de betrokkenen in ieder geval een bijzonder administratief beroep en een jurisdictioneel beroep kunnen instellen en er geen algemeen rechtsbeginsel van dubbele aanleg bestaat, heeft de betwiste maatregel geen onevenredige gevolgen.

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 377 tot 385 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre ze in geen dubbele aanleg voorzien.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 10 oktober 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior